

Docentenhandleiding

Basiscursus tracheostomale zorg en chronisch tracheostomale beademing bij volwassenen

De cursist is in staat de zorg voor een volwassene met een tracheacanule en chronische beademing uit te voeren.

Deze cursus wordt negen maal per jaar structureel aangeboden door het CTB Groningen.

De cursisten worden geschoold in de tracheostomale zorg en - beademing van chronische tracheostomale patiënten.

Beginsituatie van de docenten

De docenten zijn verpleegkundigen werkzaam bij het CTB.

Beginsituatie van de cursisten

Cursisten zijn, taxichauffeurs invalidenvervoer, helpenden, verzorgenden en verpleegkundigen.

De cursisten hebben geen ervaring met de tracheostomale zorg en – beademing. De cursist moet hiervoor een aantal vaardigheden leren, die hij/zij dagelijks, wekelijks of maandelijks uitvoert of gaat uitvoeren bij de zorgvrager. De cursist volgt de scholing in opdracht van een zorginstelling of de patiënten.

Kerdoelen

De cursist is in staat de zorg voor een volwassene met een tracheacanule en chronische beademing uit te voeren. De deelnemer heeft hiervoor een aantal vaardigheden geleerd, die hij/zij dagelijks, wekelijks of maandelijks uitvoert. benoemen hoe het tracheostoma moet worden verzorgd en dit ook uitvoeren;

- een binnencanule verwisselen;
- de gevaren van een cuff benoemen
- een spreekklep plaatsen
- de patient op de beademing aan –en afkoppelen
- hoesttechnieken uitvoeren en weet hoe ze moeten worden aangeleerd;
- benoemen hoe de beademing moet worden gecontroleerd;
- de verschillende alarmen van de beademingsmachine onderscheiden en hierop handelen;
- de mogelijke complicaties van een tracheacanule en tracheostomale beademing benoemen
- balloneren op de canule.
- een tracheacanule uitzuigen

1. Organisatie

- De cursus wordt volgens rooster gegeven in het skillscenter van het UMCG.
- Cursusdata eerste helft 2013 zijn: 14 jan, 13 febr, 27 maart, 24 april, 29 mei en 19 juni
- De cursus duurt een hele dag. Cursustijden: 9-12 theorie en van 13.30-16.30 vaardigheden
- 3 uur theorie, 3 uur vaardigheden en 1 uur voorbereidings- en opruimtijd voor docent is 7 uur in totaal.
- Aantal cursisten per cursus: 12, evt aangevuld met maximaal 2 cursisten basiscursus gedelegeerde toetser.
- De vaardighedslessen zullen door twee docenten worden begeleid op het moment dat er een of twee cursisten van de basiscursus gedelegeerde toetser meedoen.

2. Kosten

- De cursist kan kosteloos gebruik maken van het e-learning programma "Chronische beademing" van het CTB (zodra deze actief is).
- De module en de reader zullen op papier worden aangeboden. Zodra de website van het CTB actief is, worden deze documenten digitaal aangeboden.
- Cursisten kunnen zich aanmelden voor de cursus telefonisch of via de mail: ctbcursus@umcg.nl. Zodra de website van het CTB actief is kan dit digitaal.
- Cursisten kunnen lunchen in het personeelsrestaurant of elders, kosten hiervoor zijn voor eigen rekening

3. Cursusbenodigheden

Aanwezig in skillscenter:

- Theorielokaal met beamer en pc

Vaardighedslokaal:

- 4 oefenpoppen
- Instructiekart met daarin materiaal voor de tracheostomale zorg en beademing
- Beademingsmachines, uitzuigapparatuur, accu,

Meenemen vanuit CTB:

- Modules en readers
- Tom, dwarsdoorsnede hoofd
- Powerpoint
- Deelnemerslijst
- Overzicht patiënten met kennis van specifieke zorgproblemen, gebruikte canules, beademingsmachines, uitzuigapparatuur.

Verantwoordelijk voor organisatie en middelen:

Corry Steenstra en Irma Sinnema zijn verantwoordelijk voor het up-to-date houden van de lesinhouden, de planning, de lesmaterialen.

4. Toetsing

De theorie zal getoetst worden aan de hand van een theorietoets. Deze wordt beoordeeld door de gedelegeerde toetser, als deze niet aanwezig is daar een verpleegkundige van het CTB.

De toetsing van de vaardigheden wordt door een gedelegeerde toetser in de praktijk verricht aan de hand van de praktijkleeropdrachten zoals vermeld in de module. De gedelegeerde toetser is een medewerker werkzaam in een instelling waar patiënten van het CTB worden begeleidt. De gedelegeerde toetser toetst namens het CTB de bekwaamheid ten aanzien van voorbehouden en risicovolle handelingen met betrekking tot de chronische beademing. De deelnemer ontvangt accreditatiepunten en een verklaring van bekwaamheid als de gedelegeerde toetser aan heeft

gegeven aan het CTB Groningen dat de praktijkleeropdrachten en de theorietoets van de cursist met een voldoende zijn beoordeeld.

Indien er geen gedelegeerde toetsers is wordt de toetsing door een verpleegkundige van het CTB verricht.

Praktijk

De deelnemers moeten in een vervolgtraject de vaardigheden aanleren en zich hierin bekwamen. Dit kan in de praktijk zijn aan de hand van de praktijkleeropdrachten of een zelf te regelen traject voor deelnemers die in een instelling werken waar geen gedelegeerde toetsers zijn. Afhankelijk van de setting/woonvorm worden de vaardigheden getoetst en afgetekend. In principe is de deelnemer, mits de vaardigheid voldoende wordt beheerst, hierna bekwaam en bevoegd om deze vaardigheid zelfstandig uit te voeren. Daarbij moet wel worden vermeld dat de deelnemer zichzelf ook bekwaam en bevoegd moet weten om de vaardigheden uit te voeren.

Certificaat en verklaring van bekwaamheid

De deelnemer ontvangt na afloop van de scholing een accreditatie-certificaat en een verklaring van bekwaamheid als aan de volgende punten is voldaan:

- Voorbereiden op de cursus (zodra website en / of e-learning actief zijn);
- Een actieve houding te tonen tijdens de cursus;
- De vastgestelde uren onderwijs gevolgd te hebben (= 1 dag);
- De praktijkleeropdrachten en de theorietoets met een voldoende zijn beoordeeld door de gedelegeerde toetsers.
- De cursist ontvangt een bewijs van deelname indien aan het laatste item niet is voldaan.

5. Overzicht studieactiviteiten (zonder CTB website)

Activiteit	Werkvorm	Docent	Duur	Tijd	Begeleiding
1.	Zelfstudie	N.v.t.	120 min.		Nee, thuis
	Klaarzetten materialen	Docent	30 min	8.30-9.00	
2.	Introductie	Docent	10 min	9 - 9.10	Ja
3.	PP tracheostomale zorg en chronische beademing	Docent	60 min.	9.10 – 10.10	Ja
Koffie/thee			15 min		
4.	Onderwijsleergesprek nav vragen.	Docent	95 min.	10.25 – 12.00	Ja
Lunch			90 min.	12.00-13.30	
5.	Demonstratie 1	Docenten	30 min.	13.30-14.00	Ja
6.	Oefenen	Docenten/cursist	50 min.	14.00-14.50	Ja
Koffie/thee			15	14.50-15.05	
7.	Demonstratie 2	Docenten	30 min.	15.05-15.35	Ja
8.	Oefenen	Docenten/cursist	50 min.	15.35-16.15	Ja
9.	Evalueren	Docenten	15 min.	16.15-16.30	Ja
	Opruimen materialen	Docenten	30 min.	16.30-17.00	

*Geen film ivm kwaliteit, pas als er een nieuwe is.

* Tijdens de vaardigheidsles controleren de cursisten elkaar aan de hand van de handelingsschema's

Ad1. Zelfstudie. Dit komt pas goed tot zijn recht als e-learning, reader en module digitaal aangeboden kunnen worden. Bij aanmelding kunnen module en reader naar de cursist worden gemaïld.

Ad2. Introductie. Uitleg over module en reader. Tevens vragen naar ervaringen mbt de lesinhoud.

Ad3. PP. Volgorde onderwerpen komt overeen met de indeling van de reader.

Ad4. Onderwijsleergesprek.

Alternatief is om tijdens de pp het onderwijsleergesprek te voeren en punt 3 en 4 in elkaar te laten samenvallen.

(Het onderwijsleergesprek is een gestructureerd gesprek waarbij de docent stapsgewijs en geleidelijk tot bepaalde kennis en inzicht brengt. De docent is gesprekleider. De docent introduceert het onderwerp of het probleem door het stellen van een vraag aan de hele groep. Het gaat erom dat de docent, dmv een dialoog met de cursisten, informatie overdraagt. De cursist moet bij deze werkvorm enige kennis van zaken hebben).

Ad5 en 7.

Demonstratie:

De docent instrueert de vaardigheid volgens de methodische instructie:

- Voorbespreking:
 - wat is de beginsituatie van de vaardigheid, motivatie en zelfverzekering van de cursist
- Uitvoering:
 - Zorg voor een logische volgorde. Laat eerst de hele handeling zien en daarna stapsgewijs de onderdelen of verschillende fasen
 - Leid elke fase kort in
 - Geef na elke fase een samenvatting en geef de mogelijkheid tot het stellen van vragen
 - Laat de cursisten de handelingen uitvoeren
- Nabespreking:
 - Laat de cursist eerst haar ervaringen vertellen, hierdoor krijgt ze de mogelijkheid om te vertellen wat ze wel of niet goed vond gaan.
 - Geef zo goed mogelijk aan wat de goede en zwakke punten zijn van de uitvoering

Demonstratie 1

- Dagelijkse zorg canule: verwisselen splitgaas, huidverzorging, verwisselen canulebandje
- Aanstippen wild vlees
- Verwisselen binnencanule (indien nodig)
- Verwisselen buitencanule
- Cuff, spreekklep los als wel in beademingssysteem en kunstneus
- Uitzuigen
- Balloneren tracheacanules
- Eenmalig druppelen met nacl 0,9 %

Demonstratie 2

- Beademingsmachines, aan-en afsluiten, alarmering, bevochtiging, beademingssysteem.
- Accu
- Uitzuigpompen
- Airstacken
- Bronchiaal toilet

Zorg voor een logische volgorde. Laat eerst de hele handeling zien en daarna stapsgewijs de onderdelen of verschillende fasen en leid elke fase kort in. Geef na elke fase een samenvatting en geef de mogelijkheid tot het stellen van vragen. Laat daarna de cursisten de handelingen uitvoeren.

6. Lesinhoud

Theorie:

- Ademhaling
- Problemen met de ademhaling
- Chronische beademing, ook ziektebeelden betrokken patiënten
- volwassenen en chronische beademing
- Tracheostoma en tracheacanules, alsmede wet BIG
- Apparatuur
- Acute situaties
- Long volume Recruitment Technieken en airstacken

7. Differentiatie van de cursusgroep:

Cursussen hebben verschillende achtergronden, waardoor de een veel voorkennis heeft en anderen niet. De cursusgroepen bestaan uit beroepsgroepen met en zonder een medische achtergrond. Cursisten zijn klassenassistenten, taxichauffeurs invalidenvervoer, helpenden, verzorgenden en verpleegkundigen.

Het noodzakelijk om gedifferentieerd onderwijs aan te brengen, zodat er les op maat gegeven kan worden. De basisstof is voor iedereen gelijk. De basisstof wordt in de kennistoets getoetst. Er wordt wel onderscheid gemaakt in de tracheostomale zorg door bv docenten, taxichauffeurs en verpleegkundigen.

Niet alle cursisten hoeven de buitencanule wissel te doen of het airstacken toe te passen.

Differentiatie wat betreft de canulezorg voor taxichauffeurs:

- Canule uitzuigen
- Binnencanule verwisselen
- Aan- en afsluiten beademingsapparatuur
- Aan- en uitzetten van afzuigapparatuur